

Stev. 185.

V Ljubljani, sreda 16. avgusta 1939

Leto IV

Poljske oblasti so prepovedale 25 nemškim listom
vstop v Poljsko in njih razpečevanje

Veličastni gasilski kongres - končan

Ljubljana, 16. avgusta.

Gasilski kongres je bil včeraj končan z najveličastnejšo manifestacijo. Obrodil je lepe sadove in velik je njega praktični pomen ne samo za nas, temveč tudi za vse druge države, kajti bil je veličastna manifestacija miru v borbi proti sovražniku — ognju. V veliki unijski kino-dvorani je bil v ponedeljek dopoldne ki ga je vodil zvezin starešina, minister g. Fran Snoj. Ze ta zbor je pokazal veliko notranjo in moralno vrednost gasilskega kongresa, kjer so zastopniki mnogih držav jasno in očito manifestirali za mir in izražali zahtovo našim jugoslovanskim gasilcem za njih delo in akcijo. Ne bomo danes tu navajali vseh izjav, ki so jih podajali zastopniki raznih narodov, tako Anglež, Nemec, Italijan in Madžar. Vsi so bili vedno burno pozdravljeni, ko so pozdravljali II. jugoslovanski gasilski kongres. Med viharim odobravanjem pa je veliki zbor sprejel tudi pozdravna poročila drugih narodov, tako Čehov, Slovakov, Belgijcev, Poljakov in drugih. Med pozdravnimi govori posameznih delegatov, katerih govori so bili na slovensko tolmačeni, je vojaška godba svirala himno dotične države.

Mestna občina ljubljanska pozdravlja goste

Predsedstvo mestne občine ljubljanske, ki je z veliko vnemo poskrbelo, da je kongres tudi na zunanji najljepše uspel, je priredilo na čast odličnim gostom in zastopnikom gasilstva v ponedeljek ob 13 kosilo v prostorih restavracije hotela »Union«. Gostitelj, gosp. župan dr. Adlešič je pozdravil goste in med kosilom so bile izmenjane mnoge zdravice in napitnice. G. minister Fran Snoj se je g. županu prisrčno in toplo zahvalil, prav tako I. podstarosta Gasilske zveze, gosp. Stevo Markovič, dalje rev. Lescomb v imenu angleških gasilcev. G. Lescomb je naš star znanec in se je že udeležil gasilskih slavnosti pred dvema leti v Zagrebu. Govorili so nato še drugi zastopniki in odličniki gasilstva, vsi poudarjajoč velike zasluge našega gasilstva za blaginjo naroda in njegove velike človekoljubne ideje.

Večerni ognjemet na Stadionu

Komu gre zasluga za tako najslajnejše uspele večerne prireditve ognjemeta na Stadionu, bomo mogoče še o priliki podrobneje poročali. Velikanske reke ljudstva so se valile po glavni Tyrševi cesti proti Stadionu. Bilo je pravcaro preseljevanje množic. Vse dobro disciplinirane. Nikjer nikake večje prometne ovire in nezgode. Napovedovalec po radiu je javljal vse novosti, dajal navodila, kako naj množice zasedejo tribune, kajti polovica Stadiona je morala biti iz tehničnih in požarnovarnostnih ozirov prazna in prosta. Lahko mirno trdimo, da se je te prireditve udeležilo do 10.000 ljudi. Vse je bilo mirno. Povsod je vladalo iskreno in veselo razpoloženje. Napovedovalec pa je po radiu javljal tudi neljube vesti, tako n. pr. »Pozor! Najdeni sta dve prazni listnici. Lastnik naj se tu zgasi!«

Zepariji so pač imeli svojo dobro žetev. Drugače pa ni bilo nikakih nezdov. Ognjemet je v vsakem pogledu popolnoma uspel. Množice so bile naravnost zadivljene. Mnogi, ki so prireditve opazovali z ljubljanskega gradu, zatrjujejo, da so imeli naravnost diven užitek in da je bila res prava beneška noč, očarljiva in mamljiva.

Gasilska armada koraka po ulicah

»Sveti Florijan, naš zaščitnik, res dobro skrbi za nas. Izprosil je tam v nebesih, da so poslala na že razgoreto zemljo močan dež in nam tako ohladila ozračje. Imamo srečo, mi gasilci!« tako je dejal star ljubljanski gasilski veteran.

Zgodaj zjutraj je divjala nad mestom nevihta. Lilo je kot iz škafa. Dež je blagodejno vplival. Okoli 8 zjutraj je počasi nehala deževati. Poprje povsod zavetje in zatisej iskajoče množice gasilcev so se v velikih skupinah začele pojavljati na ulicah. Mnogi so že obupavali. Drugi pa so si dajali poguma, češ: »Ne bojmo se dežja, ko se ognja ne bojimo!«

Počasi so se po raznih krajih mesta ob Bleiweisovi cesti in drugih formirale različne skupine. Vse je šlo v najlepšem redu! Reditelji so imeli mnogo posla. Množice so se začele zgrinjati po glavnih cestah, tako po Tyrševi, Masarykovi in Miklošičevi cesti.

Tam na Kralja Petra trgu je bil postavljen velik paviljon, ves v zelenju in zastavah. Tam so se zbrali zastopniki kraljevskega doma, vlade, zastopniki gasilstva in vsi odlični gostje. Vse je nestrpnost pričakovalo prihoda gasilske armade. Kmalu po desetih so prikorakale prve čete iz raznih sosednih banovin.

Na častni tribuni so velikanski sprevid opazovali z vsem zadivljenjem in občudovanjem: predsednik kraljevske vlade g. Dragiša Cvetković, gradbeni minister dr. Miha Krek, minister za telesno vzgojo g. Gjurro Cejović, ministri brez listnice Ante Maštrovič, Branko Miljuš in Franc Snoj, ki je hkrati kot starešina Gasilske zveze vodil vrhovno vodstvo sprevida, dalje g. ban Marko Natlačen, kraljevi zastopnik in zastopnik vojnega ministra general Dodič, zastopnik pokrovitelja Nj. Vis. princa Tomislava podpolkovnik Boris Garbatovski, ljubljanski župan dr. Juro Adlešič, podpredsednik Narodne skupščine g. Mihelčič, mnogi senatorji in narodni poslanci ter ostali zastopniki raznih civilnih oblasti, korporacij in organizacij, tako predsednik Kmečke zbornice g. Steblovnik in predsednik OUZD inž. Sodja. Korporativno so bili navzoči pri veliki paradi tudi že zgoraj omenjeni zastopniki gasilstva iz sosednih držav.

Gasilci z zastavami prihajajo

Kmalu po 10 je po Miklošičevi cesti završalo. Čuli so se klici: »Gasilci prihajajo!« Vojaška godba, stoječa na vogalu Miklošičeve ceste in Tavčarjeve ulice, je zaigrala koračnice in neprestano dal eno uro je z malim odmorom igrala. Naravnost diven je bil pogled s tribune tja po Miklošičevi cesti proti Masarykovi. Ogromne množice gasilcev. Zastave, prapori in pešne narodne noše! V naglem tempu so se vrtile najprej čete iz posameznih banovin. Številno so bile zastopane gasilske čete iz dunavske banovine. Vrvji Vojvodinci so se okrasili z žitnim klasjem. Njih zastave in prapori so nosili lepe vence iz žitnega klasja! Pač zunanji simbol o plodnosti lepe in bogate vojvodinske zemlje. Tuje delegacije so naravnost občudovale te skupine. Med njimi so bili pomešani Srbi, Hrvatje in tudi mnogi Slovenci. Vzklikanja ni bilo ne konca ne kraja.

Naposed so začele prihajati gasilske čete iz Slovenije. Med mladimi gasilci stari veterani, ki so prav tako strumno defilirali mimo častne tribune. Sprevid je bil naravnost veličasten.

Koliko je bilo v resnici gasilcev, samarijank in narodnih noš v sprevidu? Slovenskih gasilcev je bilo po šteju nekake policijskega uradnika 9.645. Vseh zastav je bilo 147 in med posameznimi četami 19 godb iz raznih krajev Slovenije in države. Največje zanimanje so doživeli stari ljubljanski gasilci, ki so v sprevidu vozili najstarejše tipe preprostih brigad do najmodernejšega sistema.

Sv. maša na Kongresnem trgu

Po končanem defiliranju so se velikanske množice gasilstva strinile na Kongresnem trgu, kjer je opravil sveto mašo ob asistenci številne duhovščine prevz. škof dr. Gregorij Rožman, ki je v resničnem, kleknem govoru očrtal veliko delo našega gasilstva v dobroti slovesstva. Njegov govor je prenašal ljubljanski radio. Očrtal je na podlagi evetipisemskih izrekov vzvišene naloge gasilca, ki žrtvuje tudi življenje za blagor svojega bližnjega.

Tako po sv. maši je bilo kratko veliko zborovanje gasilstva na Kongresnem trgu. Čudovito pestra slikal bil je letos še krasnejši pogled na gasilske čete ko za časa I. jugoslovanskega gasilskega kongresa. Zborovanje je otvoril starešina dravske gasilske zajednice dr. A. Kodré. Med viharimi vzklikanji je prečital vdanostne brojavke Nj. Vel. kralju Petru II, Nj. Vis. Tomislavu in Nj. Vis. kralji. namestniku-knezu Pavlu.

Sledili so nato govori ministra g. Frana Snoja in ministra za ljudsko telesno vzgojo g. Cejoviča. Nato je bilo zborovanje končano in gasilske čete so se med igranjem godb razvrstile po raznih ulicah. Množice so bile vzklikanja in nazdravljanja. Vojvodincem in hrabrim Črnogorcem, ki so s svojimi krasnimi nošami vzbujali splošno pozornost.

Izrazi občudovanja naše zemlje

V unijski restavraciji je nato Gasilska zajednica dravske banovine pripravila kosilo za povabljenе goste. Gostitelj, starešina dr. Anton Kodré, je navzoče pozdravil in otvoril vrsto napitnic. Kosila so se udeležili kraljev zastopnik, general Dodič, minister za ljudsko telesno vzgojo g. Cejović, minister g. Snoj, škof dr. Gregorij Rožman, ban dr. Marko Natlačen, župan dr. Jure Adlešič z gospo, starešine posameznih banovinskih zajednic in inozemske delegacije. Po govoru starešine dr. Kodréta so se vrstile napitnice in zdravice. Govorili so za savelko banovino starešina g. Stanko Žagar kakor tudi drugi zastopniki gasilstva. Zastopniki tujih delegacij so prav tako toplo, prisrčno in iskreno čestitali našemu gasilstvu in prirediteljem kongresa. Zelo simpatični rev. Lescomb je med drugim ponovno izrazil veliko svoje občudovanje nad to lepo našo domovino. Izjavil je:

Sedaj tu v Ljubljani si ne morem kaj, da ne bi povedal tole: Najljepšo zemljo imate za svojo domovino. Občudovanja vredne stare običaje in tradicije. Bodite ponosni, da ste Jugoslovani!

Popoldanska prireditve na Stadionu

Na izredno simboličen in manifestativen način je bil II. veliki jugoslovanski kongres zaključen na popoldanski prireditvi na Stadionu. Velikanski val množice je valoval tja proti lepepu Stadionu. Prireditvi so prisostvovali med drugimi odličniki kraljev zastopnik

general Dodič, ministra Cejovič in Snoj, dalje gospod ban dr. Marko Natlačen, škof dr. Gregorij Rožman, župan dr. Jure Adlešič in še mnogi drugi. Glavna tribuna je bila svečano okrašena. Povsod je vladalo veselo razpoloženje. Fanfare so naznanjale začetek popoldanske prireditve, ko so nastopile mnoge gasilske in samarijske skupine. Režija je bila vzorna in brezhibna. Povsod velik red. Godba »Sloge« pod vodstvom g. H. Svetla je neumorno igrala. Razdeljene so bile mnoge nagrade. Roj iz Ormoža je prejel kot prvo nagrado 100 m cevi in pokal mesta Belgrada, mariborski roj 60 m cevi in pokal ministra g. Snoja, vrli Vrhničani 30 m cevi, diploma in srebrni venec mestne občine ljubljanske. Razdeljen so bile še druge nagrade.

Vrtili so se nato nastopi posameznih skupin. Vsi so bili najvzornije izvedeni. Do 400 obveznikov, obrtniških naraščajnikov je vzbujalo splošno občudovanje in veliko pohvalo. Nastopili so tako v polkrogu, da so tvorili kraljev monogram »Peter II.« Daven je bil nato

S. K. Ljubljana je stopil v hrvaško-slovensko ligo

In je prenehal biti član Jugoslovanske nogometne zveze

Belgrad, 16. avgusta. m. Jugoslovanska nogometna zveza je imela snoči svojo sejo, na kateri je razpravljala o tekočih poslih. Prebrano je bilo na tej seji tudi pismo SK Ljubljane, s katerim obvešča JNZ-o, da izstopa iz članstva iz JNZ in pristopa k Hrvaški športni ligi, oziroma hrvaško-slovenski ligi. Namesto Ljubljane bo v državno ligo avtomatično vstopil SK Zemun, ki zdaj ne bo igral kvalifikacijskih tekem z Zakom.

Na snočnji seji je JNZ izrežala tudi nogometne dvojice, ki bodo tekmovala za državno prvenstvo leta 1939-40. Razpored je tale:

27. avgusta: Slavija—Jedinstvo, 3. septembra: Slavija—Zak, 10. sept. Vojvodina—Slavija, 17. septembra in 25. febr. 1940: BSK—Gradjanski, BSK—Slavija, Vojvodina—Bata, Zak—Jugoslavija, Zemun—Jedinstvo.

24. sept. in 3. marca: Jugoslavija—Bata, Gradjanski—Bask, Vojvodina—BSK, Zak—Zemun, Jedinstvo—Slavija.

Ljubljana od včera do danes

Včeraj zjutraj je lilo kakor iz škafa. Vse je bilo nejevoljno, zlasti pa gasilci in motoristi, ki so za včeraj pripravili velike prireditve. Vreme pa se je že dopoldne sprevedrilo, posijalo je sonce in napravil se je najlepši poletni dan, ki je že kazal rahle znake, da jesen ni več daleč od poletja. Hladno je bilo, prav jesensko sveže. Davi je bilo megleno jutro in prav tako hladno.

Gasilci so se poslovili

Včeraj je bil zaključni dan velikega gasilskega kongresa; velike množice so se zbrale v našem mestu. Popoldanski nastop je spet napolnil stadionsko areno, kjer so strumni gasilci izvajali odlične vaje. Zvečer je bila prireditve končana in z njo je bil zaključen drugi jugoslovanski kongres. Z večernimi in nočnimi vlaki se je spet odpeljala na svoje domove večina udeležencev. Številne skupine pa so še priredile izlete, v bližnjo in daljno okolico mesta, ki jim je nudilo ves čas kongresa prijetno in prijazno bivališče. V mestu danes srečaš le še malo uniformirancev, ki so vse te dni dajali mestnim ulicam pestrost in živahnost.

Velik obisk v bolnišnici

Cez praznik je ljubljanska bolnišnica sprejela spet ogromno število pacientov. Nič manj kakor 170 jih je bilo v sprejemnem uradu. Le kam bodo vsi ti ljudje šli? Komaj dobra polovica leta je minula, pa jih je zapisanih že 22.000! Koliko jih bo še do konca leta! Na vsak način bomo morali dobiti že v kratkem novo, prostorno bolnišnico, ki bo odgovarjala vsem potrebam. Med včerajšnjimi bolniki je bila tudi precej dolga vrsta ponesrečencev.

Z lestve je padla prevžitkarica Roza Kos s Porebi. Pri padcu je dobila tako hude poškodbe, da jim je že včeraj podlegla.

Dolinar Stanko, sin posestnika v Trbovljah je dobil precejšnje poškodbe, ko ga je podrl na cesti v bližini vasi neki neznan motociklist.

S staro patrono se je igral sin posestnika iz Svinjskega, Rudolf Bunderšek. Patrona pa mu je eksplodirala ter je pri eksploziji Bunderšek dobil poškodbe na rokah po prstih, na trebuhu in na očesu.

Janez Morela, sin posestnika s Kresniške poljane, je padel z voza ter si zlomil roko.

Opeka Janez, sin posestnika iz Cerknice, je prav tako padel z voza ter si zlomil nogo.

Zavora na vozu je v strmem bregu popustila

nastop gasilskih čet iz dunavske banovine. Vse vaje so bile izvršene tako, kakor bi bil divjal nad Stadionom silen požar. Sledile so nato druge skupine. Najlepša točka pa je bila točka, ki jo je izvajala zupa Ljubljana-mesto z bolničarkami RK pod vodstvom starešine g. Pristovška.

Poklicnih gasilcev sijajen nastop

Viharje odobravanja in vzklikanja pa so dosegli ljubljanski poklicni gasilci pod poveljstvom g. Janeza Furlana. Njih nastop je dosegel vrhunec prireditve. Vse strumno in disciplinirano! Deset motornih brigad je pridrvlo na sredino Stadiona. Magirusova letva. Drzne vaje! Na en sam mig in mostvo je strumno bilo pripravljeno pri brigadnah. Gasilska pena! To je ljudstvo naravnost fasciniralo.

Proti večeru se je narod začel mirno razhajati. Policija in reditelji so imeli mnogo dela. Vsi pa so brez incidentov odhajali proti mestu.

Danes so začele zapuščati Ljubljano posamezne skupine iz ostalih banovin in inozemske delegacije, ki odnašajo iz Ljubljane najlepše vtise.

1. okt. in 10. marca: Jugoslavija—BSK, Jedinstvo—Bask, Gradjanski—Zak, Bata—Zemun, Slavija—Vojvodina.

8. okt. in 17. marca: Jedinstvo—BSK, Bask—Jugoslavija, Zemun—Vojvodina, Bata—Gradjanski, Zak—Slavija.

22. okt. in 24. marca: Jugoslavija—Jedinstvo, BSK—Bask, Vojvodina—Zak, Gradjanski—Zemun, Slavija—Bata.

29. okt. in 31. marca: BSK—Bata, Bask—Vojvodina, Zak—Jedinstvo, Zemun—Jugoslavija, Gradjanski—Slavija.

5. novembra in 7. aprila: Jedinstvo—Vojvodina, Jugoslavija—Gradjanski, Zak—BSK, Slavija—Zemun, Bata—Bask.

19. nov. in 14. aprila: BSK—Slavija, Bask—Zemun, Vojvodina—Jugoslavija, Bata—Zak, Gradjanski—Jedinstvo.

26. nov. in 21. aprila: Jedinstvo—Bata, Jugoslavija—Slavija, Vojvodina—Gradjanski, Zak—Bask, Zemun—BSK.

ter je voz zdrvel po strmini tam pri Studenih na Blokah. Posestnik Zgonc Franc je padel pod voz ter se precej potekel.

S kolesa je padel Andrej Hiti, sin kotarja z Blok ter si zlomil roko.

Trame je vozil Viktor Kušar, sin posestnika iz Notranjih gor. Slabo naloženi tram pa se je zmuznil z voza, padel Kušarju na nogo ter mu jo hudo pritisnil.

Brezposelna kuharica Marija Kramar je odpirala sifonsko steklenico; ko je steklenico še odpirala, pa ji je eksplodirala v rokah. Dobila je poškodbe po životu, pa tudi po nogah je precej porezana.

Viničarsko delavski tabor pri Kapeli

Tabor, katerega je priredila v nedeljo, dne 13. avgusta Strokovna zveza viničarjev ZZZD v Kapeli pri Radenci, je bil lep dokaz za to, da se naši slovenski viničarji in z njimi ostali delavci iz ljubljanskega okraja zavedajo potrebe po močni in enotni strokovni organizaciji.

Zborovanje dvatisočnega množice je otvoril predsednik Strokovne zveze viničarjev ZZZD g. Slavko Korošec, ki je pozdravil zastopnika oblasti okr. glavarja g. Premruja, zastopstvo PZ, FO, DK in ZPD.

Nato je spregovoril stari borec za pravice slovenskih viničarjev tajnik g. Peter Rozman iz Maribora. V lepem in jedrnatem govoru je viničarjem dokazal potrebo po organizaciji za zaščito njihovih stanovskih pravic in da je možen uspeh le, če se viničarji kot najbolj zapostavljeni delavski sloj stanu borijo ramo ob ramo z vsemi ostalimi slovenskimi delavci, ki se zavedajo svojih pravic in dolžnosti do Boga, naroda in stanu. Njegova izvajanja je sprejela množica z velikim odobravanjem.

Za njim je nastopil zastopnik centrale Albin Breznik, ki je v svojem govoru orisal pota in cilje naše organizacije ter njene uspehe v poštenem strokovnem boju za boljšo bodočnost slovenskega delavstva. Dokazal je množici, da je le tako bilo mogoče, da je slovenski viničar prišel do nove viničarske uredbe. Z bojem za viničarsko uredbo pa boj še ni končan, kajti sedaj čele pričenja boj za izvajanje uredbe s strani vinogradnikov in je zato potrebno, da se viničarji kakor en mož strnejo okoli svoje strokovne zveze viničarjev.

Po zborovanju je bila prosta zabava s srečolovom v korist viničarskega doma.

Skrivnost smrtne megle

Z dvema velikima korakoma je bil Devorny pri otomani. Tu! Na mestu, ki je bilo ravno kar pokrito z ruto, je ležalo nelsaj — velik, bel pisemski ovoj.

XVIII.

Hlastno je Devorny odprl ovaj in bral pri svetlobi trepetajoče sveče:

»Profesor Aleksander Mutachora, rojen v Solunu 1868, sin bogatega grškega trgovca, je podedoval ob smrti očeta v letu 1894 premoženje približno 130.000 dolarjev. Takrat komaj 26 letni inženir in kemik Mutachora se na trgovino ni razumel nič, bil je znan kot človekoljub in je postal žrtve brezobzirnih »človekoljubnih« ustanov. Leta 1897 je prišel na psa in je bil prisiljen, da je delal za svoje vzdrževanje. Nekaj majhnih izumov je povzročilo o njem govorice, nato je bil poklican kot profesor na Dunaj, kjer je polnih petnajst let deloval z najboljšim uspehom. Leta 1903 je zapustil končno Evropo in se preselil v Ameriko. Vzrok je bila baje epohalna iznajdba, ki je v Evropi ni mogel prodati. Šlo je pri tem za neki plin, ki bi bil za poljedelstvo največjega pomena, ker bi naredil vsakovrstno gnojjenje za odvečno. Triintrideset let je živel v Ameriki v lakoti. Nihče ni hotel njegove iznajdbe financirati, ker so jo vsi strokovnjaki označili kot popolnoma brez vrednosti. Skozi življenje se je prebijal kot prevajalec in tolmač, a vsako minuto in vsak preostali dolar je žrtvoval za svoje poskuse in

istočasno je z zagrizeno vztrajnostjo skušal najti kupca za svojo iznajdbo. In sedaj pride nekaj posebnega: leta 1928 se je našla neka družba, ki je odkupila njegovo iznajdbo z vsemi pravicami za 60.000 dolarjev. Ta družba se imenuje: Robinson, Brohers Ltd., Seattle. Mi smo mogli še ugotoviti, da je bila ustanovljena osem dni pred nakupom iznajdbe in da dejansko tiči za njo tovarna Lammerley.

S tem sem vam sporočil vse bistveno o profesorju Mutachoru —, vsekakor več, kakor pa vam je mogel poročati newyorški policijski urad po več tednov trajajočih raziskavanjih.

Vaš neznan prijatelj.

Devornyjeve oči so se mrzlično svetlikale, ko je prebral pismo do konca. To je bila torej — zveza med Mutachorom in Lammerleyjem! In potem — šlo je za plin, in s plinom so bili usmrčeni trije kriminalni uradniki... Brez dvoma je obstojala tudi tu neke vrste zveza...

Pa vendar so se nato Devornyjeve misli obrnile v drugo smer. Kako je to pismo prišlo semkaj? Natanko se je spomnil, da pismo še ni tukaj ležalo, ko se je on, Devorny, pred eno uro vsedel zraven Marion. Torej... torej je Marion prinesla pismo! Marion — pismo! Monako neznanka? V notranjosti detektiva se je nekaj upiralo temu sklepu, toda dejstva so preveč jasno govorila za to. — Utrujen in zbit je Devorny končno ugasnil luč in se podal k počitku.

Naslednje jutro ni detektiv napram Marion pokazal ničesar, da kaj ve ali kaj sumi. Ostreje kakor sicer je je opazoval. Zdela se mu je danes nekoliko nemirna. Sicer pa, saj si je lahko mislila, da je našel pismo...

Njegov pozdrav v slovo je izzvenel hladneje, — nobene vesele šale, nobenega veselega pogleda, nič... Ne, prej mora priti do jasnosti o vlogi, ki jo je pri vsej tej stvari igrala.

V tovarni je bilo danes več dela kakor sicer, a Devorny med službenimi urami ni prišel do tega, da bi se vtopil v svoje misli. Šele po koncu dela, na poti domov, je mogel še enkrat v duhu premletti vse včerajšnje dogodke. Ni hotel iti takoj domov, kjer bi se moral pogovarjati s Samom in Marion, temveč se je vsedel tiho v kot gostilne pri »Zlati zvezdi«.

Gostilničar Beppo Bellerini, debeli, zavaljeni Italijan, je pristopil k mizi, pozdravil vljudno in postavil pred Devornyja kozarec malinovca.

»Je prav tako, sir?« je povprašal in pri tem ponudil Devornyju ogenj za njegovo cigareto.

Detektiv je kratko pritrdil in brskal v svojem žepu, da bi krčmarju na ta način pokazal, da ne želi, da bi ga motil. Bellerinija pa se ni mogel tako lahko otresti.

»Slabo vreme danes?« se je čutil dolžnega, da zabava osamljenega gosta.

Devorny je nemo prikimal.

»Da, da, denar je dandanes redek,« je nadaljeval krčmar nekoliko živahneje z razgovorom.

»Brez dvoma,« je pritrdil Devorny.

»Tudi vi delate pri Lammerleyu?« se je zanimal prijazno Bellerin.

Devorny je vzdihnil.

»Drži! Točno!«

Zvok je zvenel vse bolj kot odbijajoče, toda Bellerini je bil videti izredno uporen.

»Kaj proizvajate tam?«

Od tu in tam

Izročitev glavnega goljufa pri belgajski podružnici pariske tvrdke »Interkozma« Vilka Hegerja je zahtevala naša vlada od francoskih oblasti. Heger se je dal le poredko videti v naši državi, pač pa so ga pošiljali lahkoverni ljudje za njegovo »mažo«. Njegovo ženo, očeta in lekarnarja Vojtehovo pa zaslišuje politija že tri dni. Zanimivo je, da se sedaj vsi trije ekvipo izveže iz zagate z izgovorom, da so bili preveč naivni in so le tako mogli iti na lim Vilku Hegerju. Takih za las privlečenih izgovorov pa oblasti seveda ne jemljejo resno.

Pri skoku iz drvečnega vlakla se je smrtno ponesrečil na postaji Blažuj v Sarajevu poročnik Vojin Besarović. Besarović je bil na letalskem tečaju v Mostarju, naredil izpit, nato pa spet hitro odpotoval v Blažuj, kjer se je nahajala njegova mati na letovišču. Ni pa vedel, da se vlak na postaji Blažuj ne ustavlja. Ko je vlak vozil v postajo, je Besarović uvidel, da vlak brzine ne zmanjšuje. Obenem pa se je odločil, da bo skočil. Res je skočil, toda padel je nesrečno na kretinico, da se je odbil in odletel pod drveči vlak. Kolesa so ga raztrgala na drobne kosce.

Zaradi nevičnega tajnika je odstopil ves občinski odbor z županom in podžupanom vred v Kosovljudi pri Danilovgradu. Pred tremi leti je občinski odbor soglasno sklenil, da se odpusti iz občinske službe tajnik Stanko Begović. Nazadnje je dobil od državnega sveta razsodbo, po kateri je dobil službo spet nazaj. Da bi pokazali svoje nezadovoljstvo s tako razsodbo, je župan pregovoril vse občinske odbornike, da s njim vred odstopili v znak protesta. Banka uprava bo sedaj morala postaviti komisarija, da bo šlo delo na občini spet naprej.

Nagajivega »vampirja« iščejo že deset dni v Zagrebu. Sprva so se začeli ljudje, ki stanujejo v Gajevi ulici, pritoževati, da jih nekdo obmetava stalno s kamenjem in drugimi trdimi predmeti. Policija je po prijatih prijavah izvedla preiskavo, pa ni mogla v bližnjih hišah najti nobenega sumljivca. Toda pritožbe so se stalno množile. Včasih je na ljudi kamenje kar deževalo. Spet je nastopila policija in obkrožila ves kompleks. Tudi tokrat ni našla ničesar. Pač pa so ljudje začeli govoriti, da se je pojavil prav »vampir«, ki ni nič drugega kakor neka starka, ki je pred štiridesetimi leti umrla.

Devet strelcov je pogin v svojega tekmeča sislki trgovca Kuvavina. Zaljubljen se je bil v neko žensko, toda prilike z njo govoriti ni nikoli imel. Zato pa je sovražil vsakogar, kdor je le prišel v dotik z njegovo izvoljenko. Ko je bil v kopalnici, je zagledal v družbi tiste ženske nekega uradnika. Odpeljal se je na svoj dom, vzel dva samokresa in 150 nabojev ter šel na prežo. Čim je dobil uradnika samega, je dvakrat ustrelil in ga podrl. Potem pa mu je v glavo poginjal še sedem strelcev. Potegnil je nato iz žepa svetlo in jo hotel prižgati na mrtvem truplu. Ko pa je zagledal ljudje, je skočil v reko in jo preplaval. Na drugi strani pa je iz objestnosti streljal v zrak iz obeh samokresov. Prvi dan po umoru ga policija še ni mogla prijeti.

Število gostiln se v Vojvodini neprestano večja. Novosadska obrtniška zbornica je poslala merodajnim oblastem spomenico, v kateri pravi, da se neprestano odpirajo nove gostilne, čeprav ni za to pravega opravila. Na področju imenovane zbornice je sedaj nad 4000 gostiln, včasih jih je kar po več na kupcu. Še pred šestimi leti je bilo vsega 2300 gostiln. Prirast gostiln je bil torej v zadnjih letih štirikrat večji kakor v ostalih obrti. Zaradi tega prosijo obrtniške organizacije, da se vprašanje uredi bolj smotreno in podeljujejo nove gostilniške koncesije le tam, kjer zahtevajo krajevne potrebe.

Naglo smrt je prerokoval »vedečevalec« Ilija Stefanović neki ženski iz Ralja pri Smederevu. In res se je ženska kmalu zgrudila mrtva. Ilija Stefanović se je več tednov držal Ralja in skubil lahkovorne ljudi za lepe denarje. Iz opreznosti si je ogledal še bližnje vasi in šele nato odšel v goste tudi tjakaj. Ljudje so strmeli, ko je vsakemu posebej povedal, kako se piše in kakšne bolezni je že imel pri hiši. Nazadnje je stopila predenj tudi Kata Marković in ga vprašala za svojo usodo. Tedaj pa ji je Stefanović rekel, naj takoj beži domov, če hoče, da ji bodo lahko prižgali svečo za umiranje. Ko je Kata to slišala, se ji je zamislilo pred očmi in se zgrudila. Zadelo jo je kakor iz izidila. Ilija Stefanović je bil od sile ponosen, da se mu je posrečilo ta napoved, toda oblast je bila drugače mnenja. Orožniki so ga odpeljali v zapor, državni tožilec pa ga je obdolžil kot ubijalca, ker je ženo s svojo napovedjo tako prestrašil, da jo je zadel kap.

Za ukinitev velike mature za tiste, ki ne namenjajo iti na vseučilišča, se zavzema ravnatelj subotičke gimnazije Velimir Stefanović. Svoj predlog je podrobno utemeljil in ga poslal v preučitev prosvetnemu ministru. Stefanović pravi, da je bila matura uvedena v starih časih kot nekaka preizkušnja za tiste, ki so se namenili višjim študijem. Tako pa ni potrebna tistim, ki bi radi stopili v državne službe. Današnji uradniški zakon je po ravnateljevem mnenju krivica, ker ne daje pravice do pripadajoče kategorije tistim uradnikom, ki imajo samo osem razredov gimnazije pa brez mature. Njegov načrt predlaga, naj se vsem takim uradnikom prizna enakost s tistimi, ki imajo matura, obenem pa naj se na gimnazijah ukine splošna matura. Polagali bi naj zrelostne izpite samo tisti, ki gredo na visoke šole. Zato pa naj bi prevzeli izpitne komisije vseučiliški profesorji, da bi sami preizkusili ves material, ki bo prišel na vseučilišča.

Na nečloveški način se je maščeval nad svojo zaročenko France Pokorni iz Vinkovcev. Živel je nekaj mesecev v Anico Stefančičeva in jo na vsak način hotel vzeti za ženo. Stefančičeva pa je sprva kazala veselje do poroke, pozneje pa je iz neznanega razloga vse ponudbe odklanjala. Ko jo pokorni v soboto vprašal, če ga hoče vzeti, je Stefančičeva spet odvrnila, da se ne upa z njim živeti. Tedaj pa se je Pokorni razljutil. Anico prematril in jo vrgel na dvorišče. Tako nato pa je naščuval nanjo svoja dva velika psa, ki sta jo začela griziti in trgati. Velika psa bi nesrečno prav gotovo raztrgala, če bi ne prihiti sosode in psa odgnali. Stefančičeva bo težkim poškodbam po vsej verjetnosti podlegla.

V kraju Zenici v drinski banovini je bil večeraj letni sejem, na katerem je ob 12.30 prišlo do pretepa med Barkovičem Jozom iz vasi Brankovičev ter Čauševićem Mustafom, ki sta v kraju znana kot ubijalca. Pri pretepu je Čaušević dobil težke poškodbe na glavi. Zaradi tega spopada je nastal splošen pretep, v katerem sta bila ubita dva kmeta, več drugih pa je bilo ranjenih. Oblastni organi so spet vzpostavili red in ukrenili vse potrebno, da se takšni pretepi ne ponove.

Naseljavanje v rodovitnih slavonskih krajih pospešujejo in propagirajo hrvaške organizacije. Plodna zemlja lahko preradi še mnoge deset tisoče ljudi, ki morda v drugih krajih stradajo. Posebno društvo »Zemlja« pospešuje preseljevanje zlasti takih družin, ki imajo veliko otrok.

Sijajno uspele ljubeljske dirke

Naš neverjetno podjetni in marljivi MK Ilirija je letos že devetletno priredil svojo letno dirko na Ljubelj. Dirka je bila tokrat priznana po FICM (mednarodni motociklistični zvezi). Vreme prirediteljem prav gotovo ni bilo šlo za lepoto, malo naklonjeno kakor letos. Že ponoči od ponedeljka na torek se je pripravilo k dežju, jutraj pa je bilo kar je bilo, tako da je najbrž skoraj polovico ljudi, ki so se bili odpravljali na Ljubelj, zaradi slabega vremena ostalo doma. Kljub temu pa je bilo na prireditvi še vedno izredno mnogo občinstva, kar prav gotovo dokazuje, kako popularna in priljubljena je ta velika vsakoletna dirka. Pokroviteljstvo nad letošnjo prireditvijo je prevzel Nj. Vis. knez namestnik Pavle, katerega je zastopal major G. Muslovič. Bana je zastopal načelnik g. dr. Orel, okrajnega glavarja g. Lojk, bili pa so prisotni tudi zastopnik kranjskega orožniškega poveljnika kapetan g. Cosić, poveljnik obmejnih čet kapetan g. Milutinović, gradbeni nadsvetnik inž. Emmer, za Avtoklub dr. Karl Born, za Moto-zvezo in Touring klub g. Jerman ter drugi. Zbrali pa so se številne množice zlasti ob zanimivejših zavojih, nad carinarico in pobočjih na vrhu.

NJ. VEL. KRALJ PETER II. JE POČASTIL PRIREDITEV

Prav ko se je napravilo lepo vreme, se je med gledalci in tekmovalci bliskovito raznesla vest, da bo na prireditvi prisel Nj. Vel. kralj Peter II. osebo. Za dobre pol ure je bil nato premaknjen pričetek dirke. Ob četrta na enajst so se iz Tržiča pripeljali trije avtomobili, od katerih je prvega upravljal kralj sam, drugega pa kneževič Aleksander. Visoki gledalci so se ustavili na najlepši in najpreglednejši točki, nad carinarico. Občinstvo je najodličnejšega gosta navdušeno pozdravljalo. Ob času odmora je z vrha Ljubelja prihitiel pozdravit visokega gosta vodstvo dirk na čelu s predsednikom MK Ilirije g. Francem Borštnarjem. Predsednik g. Borštnar je ob tej priliki pojasnil Nj. Vel. kralju spored dirk ter mu dal podrobne podatke o posameznih tekmovalcih. Kralj se je zanimal zlasti za najboljšega slovenskega gorskega vozača, jugoslovanskega prvaka Janeza Šiško, člana MK Ilirije. Predsednik g. Borštnar pa mu je povedal, da se je Šiški že prej pri tej večerjavi pokvaril stroj, tako da ne bo mogel tekmovali. Nj. Vel. kralj se je nato poganjal še za klubsko življenje, delo in prizadevanja; pri tej priliki mu je predsednik gosp. Borštnar pojasnil, s kakšnimi težavami in žrtvami je združeno delo v vseh naših športnih društvih. Na povabilo predsednika, naj bi si naš mladi vladar blagovolil ogledati še najzanimivejšo točko tekmovalnega sporeda, vožnjo motorjev s prikolicami, se je Nj. Vel. kralj ljubezno zahvalil ter dejal, da se mora že vrniti. Med navdušenimi vzkliki prisotnega občinstva se je visoki gost nato poslovil in odpeljal spet nazaj proti Tržiču.

Katraniziranje ljubljanskih cest

Ko smo te dni brali opise raznih načinov, ki se jih mestno cestno nadzorstvo poslužuje in jih preizkuša za utrditev površine naših cest, smo se spomnili tudi na obljubo, da mestna občina prične katranizirati ceste s katranom iz lastne, pravkar zgrajene tovarne v Mostah. Ker bo mestni tehnični oddelček pričel delo izdelani katran preizkušati že čez teden dni, moramo poznati tudi ta postopek.

Pri destilaciji črnega premoga nastane kot stranski produkt tudi katran. Ta črna, težje tekoča masa služi kemični industriji kot izhodni produkt za izdelavo zdravil, barv, pogonskih sredstev itd. Važen del katrana pa je smola, ki ima odločujočo vlogo pri uporabi katrana za cestne namene.

Ze 1. 1881 sta dobila Becher in Serle angleški patent za uporabo katrana v cestne namene, vendar so šele 1892 začeli v Angliji uporabljati katran za ceste, ko so napravili katransko makadamsko cesto v Gloucestershire. L. 1854 je bila zgrajena prva taka cesta v Franciji, šele 1891—93 pa v Kölnu v Nemčiji. Kako drugje cenijo katraniziranje za odpravo prahu s cest, nam priča dejstvo, da so Nemci takoj po priključitvi Avstrije, na Tirolskem katranizirali 630.000 kv. metrov ali 400 km cest že prvo leto, Nemci imajo za to službo, da so uvedli površinsko obdelavo cest, Angleži pa prednost, da so že 40 let prej napravili katransko makadamsko cestnišče.

Sodobna prometna sredstva in povečani promet obrabijo cestnišča hitreje kakor vozovi s konjske vprego. Ko se je pred vojno s 3000 kv. metrov vozič s 4 km na uro, so sedaj na istih cestah v obratu vozila, ki vozijo do 8000 kv. z brzino 60 km na uro. Naše ceste so morale propadati s pričetkom avtomobilskega prometa, ker so bile seveda zgrajene za starejše načine prevoza.

Prva posledica spremembe je bil prah, ki ga je bilo mnogo več zaradi težje obremenitve cest, a hitra vozila ga tudi bolj dvigajo.

Proti prehitri obrabi cestnišč so nastali razni načini utrditve, toda najnižjo in najhitreje izvedljivo investicijo predstavlja katranizacija cestnišč.

S katranom in z izdelki, izdelanimi s ponovno destilacijo, je mogoče napraviti več vrst cestnih prevlek, namreč prevleko, ki samo veže prah, nadalje površinsko obdelavo (katran v zvezi z mineralijami) in naposled prevleko cestnišča z zmesjo katranskih smol in kamena. Zadnji način ima več imen, ki so nastala po načinu, kako se prevleka izdeluje. Skoraj vsi načini izdelave cestnišč, ki uporabljajo asfalt ali bitumen, so mogoči tudi s katranskimi proizvodi.

Skropljenje z olji katranskega ali drugega izvira ne izboljša cestnišča trajno, temveč odstrani za dobo kakega pol leta samo prah. Jesenski dež že skoraj popolnoma izpere tak napoj. Zato je ta način manj priporočljiv, ker je sorazmerno drag. Za kv. m je treba 2 kg olja.

Cestnišča, ki niso obremenjena s težkimi vozili, torej stranske ceste, pota po parkih in stranske mestne ulice je treba obdelati že z boljšo prevleko. Površina ceste se polije s katranom, ki zamaši špranje med posameznimi kamni cestnišča. Tako je onemogočeno, da bi vlaga in moča napojila cestnišče, obenem pa katranska smola veže posamezne kamne najrazličnejših velikosti v celoto. Voz, ki pelje čez, ne more izriniti posameznih kamnov in cestnišče ostane gladko. Če to površinsko obdelavo večkrat ponovimo, postane smolnata plast debelejša in je zato tudi odpornjša. Zato se površinska obdelava cestnišč navadno že prvo leto napravi dvakrat, da je cestnišče odporno tudi proti težjemu prometu.

Cestnišča se pa lahko prevlečejo tudi z mešanico kamna in katrana. Meša se na enak način kakor cement in pesek za beton. Tako plast je treba navajati na staro cestnišče. Tanjša ali debelejša taka plast je trdna in trpežna ter prenaša tudi najtežje prevoze. V to skupino spa-

ORGANIZACIJA JE BILA VZGLEDNA

MK Ilirija je z letošnjo ljubeljsko dirko dokazala, da je sposobna izvesti dirke organizacijsko prav zares vzgledno. Vse je bilo urejeno in pripravljeno do najmanjše podrobnosti, vse se je ujemalo, vse se je razvijalo točno po načrtu. Vodstvo dirke je imel v rokah predsednik kluba g. Franc Borštnar, tehnični vodja je bil g. Franc Polak, med sodniki pa je bil tudi športni načelnik SMKJ, g. Nikola Bošković, ki je hkratu zastopal tudi FICM (mednarodno motociklistično zvezo).

Včerajšnje dirke ostanejo nezapozabne. Drug za drugim so švigali motorji v divji vožnji, jemali ovinke, se spuščali v kuber in iztekali za ciljem: mogočno brnenje in bučanje je odmevalo med gorami. Gledalci so bili deležni redkega športnega užitka, saj so videli najboljše naše in tuje gorske dirkače. Žal jim je bilo le, da ni mogel večeraj nastopiti član MK Ilirije, Janez Šiška, ki je bil, po rezultatih, katere je bil dosegel na treningu, sodeč, brez dvoma postavil nov ljubeljski rekord. Najboljši čas je večeraj postavil nadarjeni Zagrebčan Nikolaj Jurčič, član 1. Hrvatskega motokluba. Jurčič je prevozil v času 5.06.

Rezultati v posameznih kategorijah.

V posameznih kategorijah so bili doseženi večeraj naslednji rezultati:

Kategorija 250 ccm: 1. Deiml, Berlin 5:28.2 pet, 2. Schildhabel, Zagreb 3:33 1 pet, 3. Sobota Josef, Wien 5:59 2 pet.

Kategorija 350 ccm: 1. Krug K., Chemnitz 5:16, 2. Schildhabel, Zagreb 5:34 1 pet, 3. Herman Jakob, Celovec 5:49 2 pet.

Kategorija 500 ccm: 1. Jurčič Nikola, Zagreb 5:08 2 pet, 2. Milenkovič, Graz 5:09 4 pet, 3. Cihlač Ljubljana 5:17 3 pet.

Kategorija 500 ccm: 1. Jurčič Nikola, Zagreb 5:06, 2. Milenkovič, Graz 5:08 3 pet, 3. Cihlač Ljubljana 5:17 2 pet.

Prikolice do 600 ccm: Lužar Fridrik, Zagreb 6:05, 2. Bernhard Ferencz, Budimpešta 6:07 1 pet, 3. Pavlič Josip, Zagreb 6:09.

Prikolice do 1000 ccm: Abarth Karl, Ilirija, Ljubljana 5:35, 2. Bernhard Ferencz, Budimpešta 5:59 4 pet, 3. Lužar Fridrik, Zagreb 6:01.

Dirke so trajale približno tri ure in pol. Slovensna razdelitev nagrad je bila v znani gostilni »Ankale« pri Sv. Ani nad Tržičem. Nagrad je bilo izredno mnogo. Krasni pokal ministra vojske in pomorščice si je kot najboljši vozač s prikolico priboril Karl Abarth, veliki pokal »Putnika« pa Zagrebčan Jurčič za najboljši dnevni čas. Lični pokal Motokluba Ilirije je dobil Cihlač kot najboljši vozač dravske banovine. Ou razdelitvi nagrad je bilo več nagovorov, med katerimi sta bila zlasti vzgledno sestavljeni nagovor g. Jake Gorjanca ter lepi govor predsednika MK Ilirije, g. Borštnarja, ki se je zahvalil vsem, kateri so pripomogli, da je letošnja mednarodna prireditel na Ljubelju potekla tako lepo in uspešno.

dajo najrazličnejši načini obdelave cestnišč, ki predstavljajo razne kombinacije dela in sestave katranske zmesi.

Najbolje je, če vsa dela delamo v suhem in vročem času, vendar imamo pa tudi nadomestke, ki z njimi mogoče delati prevleke o vlažnem vremenu in celo o rahlem dežju. Vendar je pa praksa pokazala, da je delo najtrpežnejše, če ga napravimo v suhem poletju.

Nova naprava mestne plinarne v Mostah bo izdelovala s pomočjo destilacije iz surovega katrana več izdelkov. Izdeluje že surovi bencol, karbolinej za konserviranje lesa, zlasti za lesene ograje, in pa razne vrste cestnega katrana. Tako izdeluje katran za površinsko obdelavo in tudi za izdelavo cestnih prevlek, nadalje bo pa izdelovala tudi smolo za zalivanje kock, kar že vidimo sedaj po Ljubljani. Tudi sredstva za izoliranje stavb proti vlagi spadajo v program nove tovarne, ker jih lahko izdeluje.

S poskusnim polivanjem s katranom in oljem proti prahu bo mestni tehnični oddelček, kakor rečeno, predvidoma pričel v najkrajšem času, enako pa tudi z uporabo površinskega katrana, ki mu je dodanega 15 odst. bitumena, za površinsko obdelavo komunikacij.

SK Ljubljana v Zagrebu

Včeraj je v Zagrebu gostovala SK Ljubljana, ki je igrala z zagrebškim klubom Concordijo. Ljubljanske moštvo ni pokazalo igre kakor jo je pokazalo v Ljubljani, kjer je s 5 : 0 porazilo reprezentanco Zagreba. Izbilja je boj z 1 : 3. Prvi gol je zabil Trdčič (Ljubljana), za Concordijo pa so zabili gole Švart, Pavletič in Martinović. Concordia pa bi bila po igri v drugem polčasu zaslužila še izdatnejšo zmago.

Rokovnjač Pečovnik v rokah pravice

Lep uspeh mariborskih orožnikov - Pečovnik priznava zaenkrat samo malenkostne prestopke

Maribor, 15. avgusta. Že v zadnjem »Slov. domu« smo poročali o lepem uspehu, ki so ga dosegli orožniki v mariborski okolici. V gramozni jami na Betnavi so prijeli dolgo iskane razbojnika in vodjo velike tolovajske tolpe 29 letnega Jožefa Pečovnika. Ta rokovnjač, ki je doma iz Sel pri Slovenem Gradcu, je osedel vsega skupaj že 8 let v kaznišnici. Šele 30. aprila letošnjega leta je prestal svojo zadnjo kazen, pa je takoj začel spet s svojim rokovnjaškim poslom.

Pečovnika so danes pripeljali na poveljstvo orožniške čete, kjer vodi preiskavo poveljnik čete kapetan Mavrič, kateremu pomaga pri zaslišanju narednik Zorenč. Pečovnik pa se je pri današnjem zaslišanju izkazal kot izredno zakrknjen grešnik. Priznal je namreč samo nekaj manjših tatvin. Zanimivo pa je opisoval pri tem zaslišanju potek svojega življenja, ki ga je doživel, ko je spomlad prišel iz čete. Spuščeno je bil skupaj s štirimi tovariši. V ječi si je prihranil 249 din; tudi njegovi tovariši so imeli nekaj denarja, pa so se iz Maribora odpeljali z vlakom v Celje, kjer so dobili v neki gostilni policijskega agenta, ki jih seveda ni poznal, pa so z njim vso noč prekrakali. V Celju so se razkropili. Vsi pijani so se jutraj odpeljali v Velenje, od tam pa se je podal peš po raznih krajih do Trbovelj, kjer je izvršil prvo tatvino. Dve uri daleč od Trbovelj v hribih je odnesel nekemu posestniku 300 din denarja, nekaj kruha in mesa. Drugo tatvino je izvršil v Radečah, kjer je odnesel uro, dva prstana in 500 din. Pri teh tatvinah mu je pomagal neki Košek. Iz Radeč sta se vrnila v Celje ter od tam proti Velenju. Pri Sv. Andražu so orožniki njegovega tovariša prijeli, sam pa je ušel.

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

Kraj	Barometer-sko stanje	Temperatura v °C	Relativna vlažnost	Oblačnost	Veter (mer. jakost)	Pada-vine
Ljubljana	764.2	20.0	11.6	80	10 ml.	N ₁ 8.1 dež
Maribor	762.2	19.0	10.0	90	10	S ₁ 12.0 dež
Zagreb	763.9	22.0	8.0	80	10	S ₂ 1. dež
Belgrad	763.8	25.0	18.0	90	9	NW ₁ —
Sarajevo	762.7	22.0	12.0	80	9	SSW ₁ —
Vis	761.2	28.0	19.0	60	4	SE ₁ —
Split	760.7	34.0	23.0	60	4	SSE ₁ —
Kumbar	759.7	30.0	20.0	50	0	SE ₁ —
Rab	758.2	29.0	21.0	60	3	SE ₁ —
Dubrovnik	761.4	29.0	20.0	70	0	E ₁ —

Vremenska napoved: Pretežno vedro vreme, temperatura se bo zopet zvišala.

Koledar

Danes, srede, 16. avgusta: Rok Cetrtrek, 17. avgusta: Liberat.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6; mr. Hčvar, Celovška cesta 62; mr. Gartus, Moste-Zaloška cesta.

Ambulatorij in posvetovalnica za matere v zavodu za zdravstveno zaščito mater in otrok (Dežji dom kralj. Marije) v Ljubljani, Lipičeva ul. ne poslujeata od 16. do vključno 20. avg. t. l. zaradi snajenja in razkuževanja poslovnih prostorov.

Posestniki konj se opozarjajo, da morajo najkasneje do petka, 18. t. m. prijaviti v mestnem vojaškem uradu na Ambrozevem trgu št. 7-1, soba 3, vse svoje konje, ki jih vojaška komisija še ni pregledala in ocenila. Kdor bo prijavo opustil, bo najstrožje kaznovan.

Na drž. ženski realni gimnaziji v Ljubljani (Resljeva cesta, v poslopuj. drž. učiteljske šole) se bo vršilo vpisovanje učenk v I. razred 1. in 2. sept., v II. razred 2. sept. ter v III., IV., in V. razred 4. septembra. Vpisovanje učenk z drugih zavodov bo dne 5. septembra od 8—11 v ravnateljevi pisarni. Otvoritev služba božja pa bo 11. sept. ob 8 v stolni cerkvi. Popravni nižji tečajni izpiti bodo 28. avgusta ob 8 jutraj, popravni izpiti za I. do III. razr. pa 28. avg. ob 14 popoldne, 29. in 30. avg. ob 8 jutraj.

Rešitev stanovanjskega vprašanja. Uradnik Peter Kozinec se mora večkrat seliti, ker ima preštevilno družino. Mislil si: Najbolje je, da si zgradi hišo. Ko zve, da je Rdeči križ v Ljubljani počel s tombolsko akcijo z glavnim dobitkom parcele 644 kv. m v Šiški, veselo poskoči in pravi: »Pet dinarjev za bom na vsak način žrtvoval, mogoče pa le čaka sreča moja familijo, potem pa me znajo vsi gospodari, ki ne marajo otrok — radi imeti.«

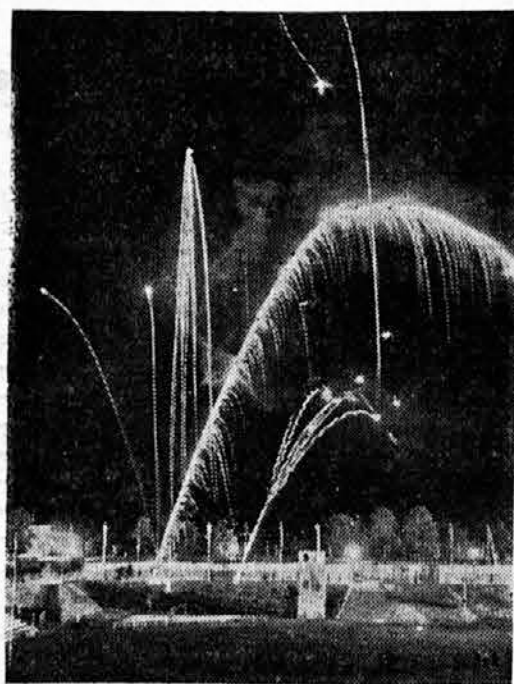
Umetnostnozgodovinsko društvo priredi izlet v četrtek, 17. avg. ob 2 popoldne v Nadgorico, Beričevo, Dol, Sv. Heleno in Sv. Agato. Priglasiti se je v trgovini Podkrajšek na Jurčičevem trgu do četrta ob enajstih. Avtobus 20 din.

Pozor, rejci malih živali! Na letošnjem ljubljanskem velesejmu od 2. do 11. septembra bo tudi razstava malih živali ter izdelkov in proizvodov njihove reje. Razstava bo zelo obširna, urejena pregledno in pod strokovnim vodstvom. To bo prva naša banovinska razstava malih živali, zato je razumljivo, da je zanimanje za njo tako veliko. Razstavijo lahko zlasti organizirani rejci, dalje rejska središča, rejske ustanove, neorganizirani rejci ter razne tvrdke z aparati in pripomočki za rejo malih živali. Na razstavo poslane živali bodo ocenjene. Najboljše dobe denarne nagrade, diplome, kolajne in priznanja.

Jesen prinaša gobe. V prvi vrsti po zaslugi našega priznanega strokovnjaka Ante Bega je gobarstvo pri nas precej razvito. Treba bo pa še mnogo dela, preden bodo ljudje po kmetih znali razločevati užitne od strupenih gob. Večina pa še vedno nabira samo jurčke in lisičke, drugih, mnogo boljših gob pa mnogi ne poznajo, čeprav so užitne in se dajo dobro spraviti v denar. V krasnih modelih in slikah bomo videli na letošnjem jesenskem velesejmu v Ljubljani od 2. do 11. septembra okrog 150 vrst gob. Razstava nam bo tudi pokazala, kako je treba gobe sušiti in pripravljati za izvoz. Zanimanje za gobe je pri nas še vse premalo. K nabiranju gob bi bilo treba navajati zlasti mladino. Namen razstave na velesejmu bo, opozoriti široko javnost na to, da nam služijo gobe enako dobro v prehrani kakor tudi kot vir lepih dohodkov.

Pečovnik se je zatekel v Maribor, od koder je šel preko Konjic nazaj v Ljubno, kjer je ukradel neko kolo. S tem se je peljal v Crno, Prevalje in Guštanj ter ob Dravi do Sv. Ožboltja, kjer je ob Dravi pustil kolo, na njem pa listek z napisom »Kdor najde kolo, naj ga izroči orožnikom«. Tako je polagoma prišel do Maribora, kjer se je seznanil s Francem Zajcem ter 28-letnim tovar. delavcem Karlom Kupnikom. V Magdalenskem parku so naredili načrt, da bodo oropali župnika v Limbušu. Do izvedbe tega načrta pa ni več prišlo, ker so Pečovnika orožniki presenetili ter ga aretirali.

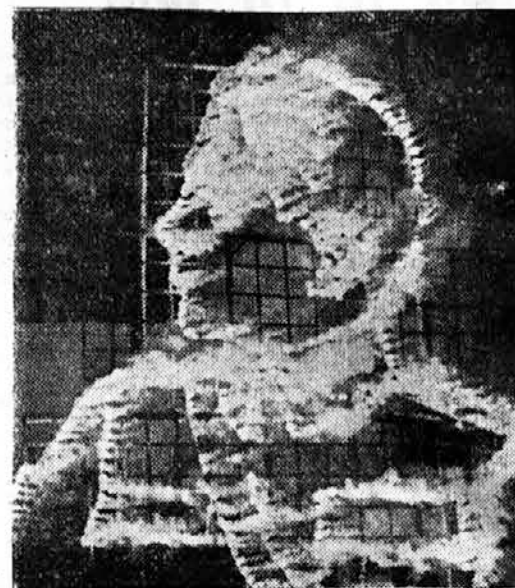
Takšno so izjave Pečovnika, ki kaže veliko zakrknjenost. O vseh zločinih, ki so jih njemu pripisovali, tako o raznih vloh in razbojniških napadih v okolici Slov. Gradca in na zapadnem Pohorju pa mož molči. Pač pa so zanimive izpovedbe njegovega tovariša Karla Kupnika, katerega so prijeli orožniki skupaj s Pečovnikom. Ta mož je po zunanosti pravi razbojniški tip. Kupnik priznava več razbojništev, ki jih je izvršil v družbi več tovarišev, za katere pravi, da ne ve za njihova imena. Tako priznava, da so ukradli nekemu kmetu pri Sv. Primožu iz hleva prašiča, katerega so v bližnji žumi spekli. Na Plešivcu so vdrli v hišo Franca Zigarta, kateremu so vzeli lovsko puško in 140 din gotovine. Pri Zigartovem sosedu so hoteli vlomiti, vendar so bili prepešeni. Kupnik je takrat zgubil klobuk, ki se sedaj nahaja pri orožniški četi v Celju. Prav tako so izvršili potem v Legnu pri Slovenj Gradcu znan roparski napad na gostilno Marije Pečolar, kateri so odnesli 1400 din gotovine. Kupnikov tovariš je takrat streljal s puško na gošpodinjo.

Ognjemet na Stadionu, kakor smo ga videli v ponedeljek zvečer.

Najvišji zastopniki, ki so gledali veličastni mimohod gasilskih čet s slavnostnega odra ob Miklošičevi cesti. Od leve na desno: minister Franc Snoj (stoji), ban dr. Marko Natlačen, minister Maistrovič, predsednik vlade Dragiša Cvetković, zastopnik Nj. Vel. kralja in kraljevskega doma general Dodič, gradbeni minister dr. Miha Krek, gospa Snojeva, minister Branko Miljuš in minister za telesno vzgojo naroda Cejovič.

V ponedeljek zvečer so na Stadionu iz ognja naslikali podobo pokrovitelja jugoslovanskega gasilstva kraljeviča Tomislava.

Z drugega mednarodnega gasilskega kongresa v Ljubljani:

Bodoče lice mesta Celja

kakor si ga je zamislil inž. Umek iz Ljubljane

Celje, 12. avgusta.

Mesto Celje je narodno, gospodarsko, politično, socialno in zdravstveno središče področja v izmeri 2.100 kvadr. km. To področje obsega vso Savinjsko dolino, del Paške doline približno do Mislinje, meji na Dravinjsko dolino, na vzhodni strani obsega ozemlje do meje Savske banovine, na jugu pa zaključijo to območje grebeni Pohorja. V tem širšem gravitacijskem območju živi približno 400.000 prebivalcev, za katere se smatra kot središče v vsakem oziru mesto Celje. Ožje gravitacijsko območje v gospodarskem, socialnem, političnem in zdravstvenem oziru obsega približno 600 kvadr. km z okoli 200.000 prebivalci. Za razvoj mesta so dani vsi zemljepisni pogoji, ker se tu končuje bogata Savinjska dolina, omejena z reko Savinjo in Voglajno. Poleg tega leži mesto Celje ob važni tranzitni mednarodni progi Dunaj-Trst. Obstoječa proga Celje—Dravograd—Labudska dolina bo skoro gotovo v doglednem času iz gospodarskih in obrambnih razlogov povezana z železnico Ljubljana—Kamnik in z železnico Zreče—Konjice—Poljčane čez Vitanje ter priključena s progo Konjice—Vojnik—Celje na glavno progo Maribor—Ljubljana. S hitrim razvojem avtomobilizma, katerega gospodarski vpliv na celjsko kotlino kot na letovišarsko središče je zelo velik, je vprašanje izključno avtomobilskih cest v lokalnem in v prvi vrsti mednarodnem prometu zelo aktualno. V regionalnem načrtu je projektirana mednarodna avtomobilska zveza iz Nemčije v Italijo preko Slovenije in zveza iste ceste z avtocesto Zagreb—Belgrad.

Glavna ovira za razvoj mesta

je železniška trasa Celje—Velenje—Dravograd, ki reže mesto z dokaj zazidano severno okolico v območje današnje industrije v Gaberju in na Ljubljano. V projektu je trasa Celje—Velenje v dolžini Celje—kolodvor—Petrovec—prestavljena in sicer teče po obronkih gozdov Zg. Hudinje, Ostrožnega, v smeri proti Arji vasi. Ker je trasa nove prestavitve proge višinsko diferencirana, odpačejo vse železniške zapornice in pa neposredni prehodi v višini proge. S to rešitvijo je zagotovljen enoten razvoj mesta v zahodno in severno smer. Na imenovani progi je v načrtu novo postajališče na Ostrožnem. Poleg prestavitve savinjske trase je projektirana tudi nova zvezna železniška Celje—Konjice z vmesnim postajališčem v Trnovljah. S tem postanejo celjske železniške naprave pretesne. Radi tega je tovarni promet od osebnih oddvojen na ta način, da se za osebni kolodvor obdrži reguliran prostor današnjega kolodvora, tovarni kolodvor pa se prestavi na prostor med Voglajno in traso sedanje železnice proti Mariboru. Kulinica je projektirana v zveznem trikotju železniških tras Maribor—Ljubljana, Celje—Konjice—Poljčane—Velenje in Celje—Dravograd.

Kot glavne ceste, tako imenovane

Izpadne radialne ceste

so v načrtu sledeče: na prostoru današnje savinjske proge je projektirana nova cestna zveza Savinjske doline z Mariborom, katero je smatrati

kot eno najbolj frekventiranih. Te radialne ceste pritegnejo k Celju naselja izven širšega gradbenega okoliša in sicer Medlog-Lopato, Zg. Dobrovo, Lokrovec, Košnice, Pečovnik in Pristavo. Projektirana trasa od strani državne uprave po sedanji Stritarjevi cesti v tlakovani širini 7 m se smatra kot glavna zveza proti Mariboru in Ljubljani, dokler se ne realizira cesta na prostoru današnjega železniškega tira proti Savinjski dolini. Ob imenovanih cestah že obstoječa in nastala naselja so v širšem gradbenem okolišu povezana med seboj z lokalnimi cestami. V ožjem gradbenem okolišu so projektirane tri krožne zveze z mostovi preko Savinje.

Kje in kaj bodo v bodoče gradili

Celokupna zazidava bodočega Celja se bo razvijala iz današnjega središča tangencialno v ožjem gradbenem okolišu, ter radialno ob že navedenih izpadnih cestah. Naselja, povezana v širši gradbeni okoliš ob cestah Babno-Medlog, Ostrožno-Lopata, Zg. in Sp. Dobrovo z Lokrovcem, Šmarjeta-Trnovlje, Čret-Teharje, ob cesti proti Laškem, so projektirana kot odprt sistem kot prehod iz strnjenejšega mestnega značaja starega, obstoječega dela mesta Celja preko projektiranega polstrnjenejšega sistema na odprt sistem, ki prehaja na prvo navedeni odprti sistem na poljedelstvo. Ta prehodna naselja so mišljena kot kolonije delavskih enodružinskih hišic z minimalno ekonomijo od 2000 kvadratnih metrov in pa mala posestva od enega do enega in pol hektarja. Za zgradbe z olajšavami po gradbenem zakonu se določijo večji kompleksi v naselju Košnice.

Naselja severno od sedanje projektirane državne ceste Celje-Maribor-Ljubljana in prestavitve proge Velenje-Celje, ob potoku Ložnici, Lisce, Polule, Hrib sv. Jožefa, Zavodna s Skalnokletjo, izjemno okoliša Zelenega travnika in ozkega pasu do projektiranega stadiona, od prestavitve regulirane Hudinje in projektirane industrije in pa epojni pas vzporedno ob državni cesti Ljubljana-Maribor, od kulinice proti Teharju, severno od zelenega pasu v Gaberju proti Zg. Hudinji med potokom Hudinjo in novo projektirano cesto vzporedno z mariborsko so projektirane kot odprti sistem eno- in dvodružinskih vil.

Kolodvorska zgradba se umakne

od današnjega stanja proti Voglajni in s tem nastane prostor med novim kolodvorskim objektom in obstoječimi objekti prometno minimalno 32 m široki, deljen s prometnimi pasovi in otoki v hitro frekvenco, to je cesto Laško-Maribor ter v dovozno frekvenco z vozili in dohodi za pešce na osebni kolodvor ter avtobusno postajo, projektirano poleg kolodvora.

Preureditev celjskih trgov in ulic

Slomškov trg je popolnoma ohranjen v svoji današnji okusni obliki. Razširi se dostop z Glav-

nega trga, ki ostane popolnoma neizpremenjen. Na Dečkovem trgu se današnja zaprta trapezna oblika na ožji strani odpre in podaljša preko Savinje v park, tako da dobi trg zeleno ozadje. Prav tako se podaljša Vrazov trg v severno-zapadno smeri. Trg v Gaberju med novo projektirano cerkvijo in nasproti ležečemu Domu je zaključen bočno z zelenimi pasovi ter povezan s telesno kulturnimi in športnimi ustanovami. Ostali novi trgi so rezultat križanja frekvenc ter večinoma poudarjeni z monumentalnimi javnimi zgradbami. Ulica dr. Gregorja Zerjave se preuredi s tem, da se razširi cestišče v današnji celi širini 8 m, hodnik za pešce pa adaptira v obliki arkad v obstoječa poslopja. Aškerčeva ulica se razširi na 20 m. Sirosmajerjeva ulica se podaljša do Grofije, ob kateri se vzporedno z Gosposko ulico razširi obstoječa ulica Na okopih. Samostanska ulica se podaljša na eni strani do Vodniške ulice, na drugi strani pa vse do promenade ob Savinji. Slomškov trg se zveže s Trgom Kralja Aleksandra v podaljšku Vrvarske ulice. Kocenova ulica se deloma ohrani, deloma pa opusti. Iz iste ulice je projektiran prehod na Glavni trg, Prostor Za kresijo se porabi kot tržnica. Samostanska ulica odnosno tržnica je povezana s Kralja Petra cesto s pasajo za cesto Ulice lokalnega značaja so projektirane v minimalni širini 12 m v polstrnjem sistemu in v odprtem pa minimalno 7 m s 4 meterskimi predvrtovi.

Današnji park na levem bregu Savinje je ohranjen v celoti. Ob desnem bregu Savinje, takozvanem Masarykovem nabrežju pa je v načrtu sprehajališče od današnjega Kapucinskega mostu pa do izliva regulirane Koprivnice v Savinjo z razširitvijo istega do obstoječih blokov vzdolž obrežja. V trikotju, ki je nastal med glavnimi komunikacijami Laško-Maribor-Ljubljana in Ljubljana-Maribor-Rogaška Slatina je predviden obsežen javni nasad z razstavnim paviljonom. V podaljšku severozahodne osi Vrazovega trga je projektiran širok zelen pas na prostoru današnje Glazije, v katerem so projektirane reprezentativne kulturne ustanove Umetniški dom, novo gledališče itd. Imenovani park zaključijo poslopja za sodne in druge državne urade. Ob izlivu Koprivnice v Savinjo in ob Hudinji je projektirano kopališče s potrebnimi telesno kulturnimi ustanovami. Stadion je postavljen v južni kot med levim bregom Voglajne in hribovjem starega gradu. Predvideni so tudi trije telesno kulturni domovi za razna telesno kulturna društva. Industrija je ob novi železniški zvezi s Konjicami, možnost njenega razvoja pa je severozahodna smer, to je smer lokalnih velrov v celjski kotlini.

Pokopališče

je centralizirano na današnjem mestnem pokopališču v Zavodni s površinskim razširjanjem. Vsa ostala današnja pokopališča se sistematično opuščajo, odnosno prenesejo grobovi na današnje mestno pokopališče v Zavodni. Dostop na pokopališče je mirna, mala cesta z Masarykovega nabrežja preko Voglajne po že obstoječi, toda razširjeni in regulirani cesti mimo Skalne kleti.

Mestna klavnica naj bi bila pri Apneniku ob reki Savinji na južnem delu mesta Celja, gledališče pa med Ložnico, prestavitve železnice proti Velenju in cesti proti Petrovcem, sejmišče za živino je mišljeno ob Savinji pri novo projektirani mestni klavnici, pristanišče za splavarje pa je

Avtomobilska nesreča v Zagrebu

V ponedeljek ob pol 3 popoldne se je v Zagrebu blizu Maksimira zgodila huda nesreča, ki je zahtevala tri žrtve: 14-letni Vinko Greguran je mrtev, Ivica Marković in Ivan Gunc pa sta tako hudo ranjena, da imajo zdravniki prav malo upanja, da bi ostala pri življenju. Ob navedeni uri je drvel iz Sesvetov proti Zagrebu tovarni avtomobil, ki ga je šofiral Anton Blažič. Kakor se je pozneje ugotovilo, je hotel obiti neki kmečki voz, ker pa je vozil s polno brzino, se je zaletel v neko gostilno. V tem času so se pred gostilno igrali trije dečki. Avtomobil je pokopal pod seboj vse tri dečke in udaril ob zid s tako silo, da je odletel hladnik. Na mestu je obležal mrtev 14-letni Vinko Greguran, smrtno nevarno pa sta ranjena 10-letni Ivica Marković, ki mu je počila lobanja, in njegov prijatelj Ivan Gunc, ki ima zlomljeno desno roko in desno nogo, poleg tega pa je dobil hude notranje poškodbe. Oba ranjena dečka so takoj z avtomobilom prepeljali v bolnišnico, kjer so jima zdravniki takoj nudili prvo pomoč, vendar pa bosta skoraj gotovo oba podlegla hudim poškodbam. Šofer Anton Blažič je bil tako prestrašen, da ga sploh niso mogli zaslišati. Zapri so ga v policijske zapore, dokler preiskava ne bo ugotovila pravega vzroka nesreče.

Drobne

Iz Carigrada poročajo, da so se predvčerajšnjim začeli na zahodu od Carigrada veliki turški manevri. Udeležuje se jih 40.000 mož.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 16. avgusta: 12 Dvorakova skladba (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Bagatela (plošče) — 14 Napovedi — 15.30 Mladinska ura: Poezija srodorjarskega sveta (g. Leo Petauer) — 15.45 Studentovski napovedi (plošče) — 19 Napovedi poročila — 19.40 Nac. ura: Razvoj in organizacija pošte v Jugoslaviji (Trifun Teslić) Belgrad — 20 Ameriški pevski jazz (plošče) — 20.10 Zgodovinski razvoj narodno-obrambenega dela med Sloveni (g. prof. Ivan Rudolf) — 20.30 Tamburaški orkester (I. Karmelj), vmes Kmečki trio — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Kitara solo, g. Stanko Prek.

Četrtek, 17. avgusta: 12 Zborovske točke (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Napovedi — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Deset minut zabave — 19.40 Nac. ura: Bani in rodbine Subičev (dr. A. Dabinič, Zagreb) — 20 Charlie Kunz igra klagerie (plošče) — 20.10 s razstavnih del Leonarda da Vincija (g. Milan Kante) — 20.30 Harmonika igra gđ. Justa Mozetič — 21.10 Koncert simfonične glasbe na ploščah — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Koncert Radijskega orkestra.

zasnovano na desnem bregu Savinje ob naselju Polule.

To je regionalni načrt in zamisel gosp. inž. Umeka iz Ljubljane. Mnogo je še podrobnosti, ki bi jih zaradi zanimivosti morali razpravljati, pa zaradi pomanjkanja prostora ne moremo.

Lojze Pajtlar:

BEG IZ TURSKKE LEGIJE

To ni bilo niti tako lahko in preprosto, kakor sicer. Vso obleko, ki sem jo imel lepo zloženo, sem moral namreč strpati v nahrbtnik in pa končanem pregledu spet zložiti. Če bi jo bil zgalil samo zunaj, bi že bilo, toda tlačiti jo v nahrbtnik in spet ven... Najhuje pa je pri kazni bilo, da sem moral obleko zlagati — v temi, kajti po apelu ni smelo biti luči v nobenem prostoru kasarne.

Hrana je bila kar zelo dobra. Imeli smo opoldne in zvečer po štiri jedi, poleg tega opoldne in zvečer tudi četrt vina. Pozneje, ko smo bili v Maroku, so nam dajali tri četrti.

Za današnje hrane sta bila določena za vsako sobo dva moža, ki sta se menjala vsak dan. Kadar koli je bil kdo na vrsti za nošenje jedi, je bil vsak že dva dni preje ježen in nemiren. Tudi jaz, kadarkoli sem bil na vrsti, sem vsakokrat preklinjal Legijo, zakaj ni bolj neprijetnega dela v Legiji, kakor je ravno današnje hrane.

Hrano je treba prinesiti za 25 ljudi. Za to sta morala moža dvakrat v kuhinjo in nazaj — in to vse v tretje nadstropje. Potem je bilo treba vsakomur posebej dati na krožnik, kar tudi ni bilo lahka,

čaj je hotel vsakdo najboljši kos. Razen tega nismo imeli opravka z ljudmi, temveč z legijonarji... Če komu nisi ustregel, se je takoj o prvi priliki maščeval in ti dal še elabisi kos, kakor ga je dobil od tebe. Jaz sem imel srečo, da sem vedno potegnil najkrajšo.

Največ neprijetnosti smo doživeli v začetku tisti, ki nismo razumeli francosko. Veak okret in povelje, katero nam je dal korporal, smo morali ponavljati z gibom in besedo toliko časa, da smo se ga naučili. Ako pa kateremu še ni šlo v glavo, tudi po daljšem času ne, tedaj je moral s polnim nahrbtnikom in puško tekat gor in dol po razbeljenem vezbaljšču toliko časa, da se je naučil, ali pa se popolnoma izmučen in izdelan zgrudil na tla velikokrat nezavestno...

Od pol dvanajstih do dveh smo imeli oddih, katerega smo bili pa malo deležni. Korporali, vsi brez razlike, nas niso pustili niti trenutek na miru.

Ko smo se vrnili v sobo, je začel prvi hoditi od postelje do postelje in je vedno kaj našel. Seveda tisti, pri katerem ni bilo kaj prav, ni mogel počivati. Če ni mogel nafti česa resničnega, mu je kar vrgel obleko z deske po tleh in fant jo

je moral spet zlagati, namesto da bi bil vsaj za trenutek zaprt oči, izdelane od puščavskega sonca in prahu.

Korporal v moji sobi je bil med prvimi zafrkanti v Legiji.

Nekega dne kmalu v začetku smo imeli vaje že od zore in smo se popolnoma onemogli in utrujeni od hoje in vročine vrnili šele ob dveh popoldne v vojašnico. Vsakdo se je hotel samo odpočiti, še mar nam ni bilo do jedi. Korporal pa je imel tisti dan posebne muhe in nam ni privoščil pokoja, češ, da je bil marš, katerega smo prestali ta dan, samo igrača. Zmetali smo je vsem vso opravilo na eredo sobe, potem nas vagnal, da je moral vsakdo iskati svoje. Zmuceni in bešni smo se nad iskanjem prerekali in kleli korporala, ki je bil pa medtem časom zunaj.

Nismo mogli niti za trenutek leči vzlic vsej pasji utrujenosti.

Komaj smo svoje stvari za silo spet namestili, nas je prišel iskat kuhar, da moramo krompir lupiti. Takoj pa lupljenju je prišla večerja. Po večerji zbor in spet preganjanje, nato nas je spet pol-drugo uro mučil korporal.

Pozneje je temu pasjemu korporalu neki Belgijec izbil vse prednje zobe. Korporala so kmalu premestili v Bel-Abes. Belgijca pa pred vojno sodišče, kjer je ujel za to samo štiri leta ječe...

Mislil sem, da bo kaj bolje, ko bomo čez prve, začetne krize in težave in bomo pričeli s praviimi vojaškimi pohodi v puščavo ter gorovje. Toda teh pohodov

dolgo ni bilo, garanje v vojašnici je trajalo kar naprej, bilo je vedno huje, preganjanje vedno obupnejše...

Kmalu sem razumel, zakaj mora skoraj elcherni legionar piti. Tega načina tolobe — edinega, ki je bil dostopen tudi nam novincem, nam ni nihče branil. Vsi smo dobivali pri vsaki jedi. Nekateri so ga popili takoj, ker je bila voda slaba in nam je niso priporočali piti, drugi pa so ga hranili, da se jim ga je nabralo nekaj litrov, pa so se ga potem nažlampali do mrtvega. Svojem vinu so dodali še lepo število litrov iz kantine in iz vsega se je rodilo stanje, ki so ga, vsaj pri etarih legionarjih spoštovali ne le častniki, marveč celo korporali, česar bi si človek ne bil nikdar predstavljal.

Pijan legionar je bil bitje, s katerim so vsi ravnali obzirno in upoštevali vse njegove muhe ter ga tudi kaznovali niso zaradi njih, če ni ustrelil prav kake nore ali zganjal vraga po mestu, kar se je pa prav pogosto zgodilo. Nadelan vojak se je brž skregal in stepel z Arabci, katere so legionarji trezni prenašali, pijani pa so ravnali z njimi ko s psi. Začel se je ravs, zapelo je orožje, zadonel je eloviti kriki:

»Legion, à moi! — Legija, na pomoč!«
Stara nenapisana postava v Legiji je zapovedovala, da mora na ta klic sleherni legionar popustiti vse in teči na pomoč tovarišu v stiski, naj je bil zagate kriv sam ali ne. To je bil eveti bojni klic, na katerega je vsakdo pritegnil pas, zgra-

bil puško ali pištole ter se brez ozira na vse zapodil za tovarišem...

Kaj vse se je porodilo ob takih prilikah, si je lahko misliti. Velikokrat je moral priti, kakor so pravili, oddelek s strojnimi, da je s pravil narazen legionarje in Arabce, ki so se stegli zaradi kakega pijanca.

Vseh teh zabav je bilo krivo vino in ni čud, da je v vojašnici aili v taboru vladalo veselje, kadar smo dobili novo, veliko obetajočo pošiljate vampaetih sodov, ki so nam žigali upanje na veselo, pozabljeno polno ure...

V vojašnici je vladalo veliko veselje, kadar so prišli novi sodi...